

נא

**פא** א מיי פיל מאל  
ברכות הל' ז סמו  
עשין בו מוסע י"ד סי'  
רסה סעיף ז :  
**פב** ב מיי פ"ד טס  
הל' ז מוסע אלו"ח  
סי' קסו סעיף ח :

פג ג ש"ע או"ח סי' ד  
 סעיף יא :  
 פד ד ש"ע י"ד סימן  
 שנט סעיף ב :  
 פה ה ומי' פ"ז סס ה'  
 טו סמג סס טו"ע  
 או"ח סי' קפג סעי' א ב ג :  
 פו ז סס סעיף ד :

ללעג'ס יאָה רמ"ת  
רע. מיין פראו  
ובהלכות דביליט פארש  
באב לעין למחול יאָה  
דאש לעיסלעלחנות  
רע: עקלרד דברים  
נאמו' בכוס של ברכה  
כ"י. בפרקין בגמ' דבני  
מערבא אמרי אמי ר'  
אחא' ד' דברים נאמו'  
בטוס של ברכה עמור  
ומודה ומלא ושלשת  
בפסקי אחר (דבמוס'ג)  
פאלי טעד רצון מודה  
בעע עמור רצון מודה  
ומלא כמשמעו אחר ר'  
חייא אב עישתין קמ' כה  
כתוב תמן י' ודרוס  
ירשת אחי וזכה לירוש'  
ועלם הוה וועהח"ל:

הגהות הב"ח  
(א) רש"י ד"ה מי שאכל  
ושמח ולא ברך  
אזרכה דלפניהם קאי :

[א] רש"י ד"ה יחזור בו  
(ועשה ברכה לבטלה)  
תא"מ : [ב] שם ד"ה מזה  
שיחזור בו באמצע אכילה  
ושהיה : כ"ל (פרש"א) :  
[ג] גמ' ושחק מותר  
במיוסן. כ"ל : [ד] שם  
ממטר שזה כענין חי  
אמר רב שיה עבד ברכה  
הארץ. כ"ל (וכ"כ רבינו  
בא"ח סי' קפ"ג) :

גליון הש"ם  
גמ' אל תטול חלוקה  
מג"א סי' ד סק"א

[ע"י לעיל כ: תוס' ד"ה  
האדים. וע"ת סנהדרין  
ע. ד"ה חי]

[בגדא"ש ליתא לכל זה  
 גם צהרי"ף נדפס בפנים  
 בין שני חזאי עיגולים  
 וכן מוחק ד"ת שם על  
 הגליון ועיקר הגי' שהיה  
 לפני רב אלפס כך איתא  
 חי אמר רב ששת עד  
 צרכת הארז וכ"ר ל' יונה  
 ארץ נגד פירש' דהכא :

הנבילה נהגו העם לבדך כל שאר  
 זרבת ידס לאחר נבילה\*:  
**אין** לנו אלא רביעס דברים .  
 ומיהו לא משמע (כן) דפליג  
 ר' יוחנן אההיא דנותנו לימינ  
 כדאמר' לקמן א"ר יוחנן ראשונים  
 שאלו מהו שסמיע שמאל לימין  
 משמע שכן היו נוהגים . ומיהו  
 מדלחמוראים היו עושים עימור  
 ועיטור משמע שהיו מחמירים על  
 עתק והיו נוהרים ככולן ולפיקר יס  
 לחמור בדוס של זרבה .

**שְׁמִיפָה** חַי וּמֵלֵא . יְרוּשָׁלַיִם  
דְּסוֹף פִּירְקֵין ח"ר  
אַחַּת שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים נִאֲמָרוּ בְּכוּם שֶׁל  
בְּרַכָּה מֵלֵא עֵיטוֹר וּמוֹדָה וּשְׁלֶטֶן  
מִקְדָּא נִפְתְּלִי שְׁבַע רָנוֹן וּמֵלֵא בְּרַכָּה  
ה' שְׁבַע עֵיטוֹר רָנוֹן מוֹדָה וּמֵלֵא  
נִכְשָׁמְנוּ : **שְׁמִיפָה** מִצְחוֹן  
וְהִדָּחָה מִבְּצִנִּים "וּפִי" ר"י דוֹקָא  
שְׁאִין הַכוּם יִפֵּה שֵׁשׁ צו שְׁיֹרִי כּוּסוֹת  
אַבֵּל אִם הוּא יִפֵּה בְּלֹא הֵכִי שְׁפִיר  
דְּמִי דִלֵּא בְּעֵינֵן אֵלֵּא שִׁיחַ כּוּם שֶׁל  
בְּרַכָּה יִפֵּה : **זוּכָה** לִשְׁנֵי עוֹלָמוֹת .  
פ'ה רַבִּי יוֹסֵף מִמַּרְשֵׁלִי"ח  
מִדְּהוּת הֵרֵא לְמַכְתֵּב יוֹם וְדָרוֹם שֶׁל  
וּכְבֵּשׁ וְיִשָּׁה כִּדְרֵי יו"ר הֵ"א יִתְרֵה  
וּבִזו"ל הֵ"א נִכְרָאוּ שְׁנֵי עוֹלָמוֹת  
כְּדִמְרִינֵן בְּהַתְּכֵלֶת (מִנְחוֹת ד' כג):  
כִּי צִיָּה ה' לֹר עוֹלָמִים (אַל תִּקְרִי  
לֹר אֵלֵּא לֹר וּב') : **שְׁמֵאֵל** מֵהוּ  
שְׁחִיבֵי לִימוֹן . כְּכּוֹסוֹת גְּדוּלוֹת מִיִּידִי  
אוֹ בְּרֵאֵשׁ חֲדָשׁ טַבַּח שַׁחַל לַהֲיוֹת  
שְׁבַע שְׁהוּא בַּחֲנוּכָה אוֹ בְּנִישׁוּאִין  
וְהָרִין לְהֵאֲרִיךְ בְּבְרַכַּת הַמּוֹזֵן :  
אִין

אחריו לוקח לא קשיא הא בדמרא הא בדשרא א"ר אשי השתא דאמת לא רק אחריו לוקח מימיו נורקן אפילו בפני המלך: א"ר ישמעאל בן אלישע שלשה דברים סח לי סוריאלי שר הפנים \*אל תמול חלוקך בשחרית מיד השמש ותלבש יואל תמול ירך ממי שלא נטל ידיו ואל תחזור כוס אספרגוס אלא למי שנתנו לך מפני שתכספית ואמרי לה אסתלגנית של מלאכי חבלה מצפין לו לאדם ואומרים אימתי יבא אדם לידי אחד מדברים הללו וילכד אמר ריב"ל שלשה דברים סח לי מלאך המות אל תמול חלוקך שחרית מיד השמש ותלבש ואל תמול ירך ממי שלא נטל ידיו יואל תעמוד לפני הנשים בשעה שחוזרות מן המת מפני שאני מרקד ובה לפנינהו וחרבי בידי ויש לי רשות לחבל ואי פגע מאי תקנתיה לינשוף מדוכתיה ארבע אמות אי איכא נהרא ליעבריה ואי איכא דרכא אהרנא ליזיל בה ואי איכא

יִגְדֹּדֵה לִקּוֹן אַחֲרָהּ וְאִי לֹא לִיהָרֵד אִפִּיָּה וְלִימָא \*וַיֹּאמֶר ה' אֵל הַשָּׁמַיִם יַגְעֵר ה' בָּן  
וְגו' עַד הַחֲלָפִי מִיְּנִיה׃ א"ר יִזְרָא א"ר אֲבֵהוּ וְאִמְרִי לָהּ כְּמִתְנִיתָא תְנָא עֲשֵׂרָה  
דְּבָרִים נֶאֱמָרוּ בְּכּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מִעוֹן הָרַחָה וּשְׂמִיפָה חֵי וּמִלָּא עֵיטוֹר וְעִיטוֹפָה  
נִטְמָלוּ בִּשְׁתֵּי יָדָיו וְנִתְּנָה בִּימִין וּמִגְבִּיהָ מִן הַקֶּרֶקֶע מִטַּח גִּוּתוֹן עֵינָיו בּוּ וַיֵּשׁ  
אוֹמְרִים אָף מִשְׁגֵּרוֹ בְּמִתְנָה לֹאנְשֵׁי בֵּיתוֹ אָמַר ר' יוֹחָנָן אֲנִי אֵין לָנוּ אֵלָא אַרְבַּעַת  
בְּלֹבֵד \*הֵרַחָה שְׂמִיפָה \*חֵי וּמִלָּא תְנָא הָרַחָה מִבְּפָנִים וּשְׂמִיפָה מִבְּחוּץ א"ר  
יִיִּוֹחָנָן כֹּל הַמְּבָרֵךְ עַל כּוֹס מִלָּא נִתְּנִין לוֹ נַחֲלָה בְּלִי מִצָּרִים שְׁנֵאמַר \*וּמִלָּא  
בְּרַכַּת ה' יֵם וְדָרוֹם יִרְשֶׁה ר' יוֹסִי בַר חֲנִינָא אוֹמֵר זֹכֵה וְנוֹחַל שְׁנֵי עוֹלָמִים  
הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא עֵיטוֹר רַב יְהוּדָה מְעַטְרָהוּ בְּתַלְמִידִים רַב  
חֲסֵדָא מְעַטֵּר לִיהּ בְּנִטְמָלוּ [ז] \*אָמַר ר' חֲנַן \*וּבְחֵי \*אָמַר רַב שֶׁשֶׁת \*וּבְבִרְכַּת

שָׁמַע וַיְחִיב רַב אֲסִי פְּרִים סוּדְרָא עַל רִישָׁהּ 'נֹמְלוּ בִשְׁתֵּי יָדָיו א"ר חִנְנָא דִּבְרֵיכֶם קָדַשׁ וּבְרַכְנוּ אֶת ה' וְנִתְּנוּ לִימִין א"ר חִיָּא בַר אַבָּא אָמַר ר' יוֹחָנָן שֶׁתִּסְיַע לִימִין אָמַר רַב אִשִּׁי הוּאֵל וּרְאשֻׁנוֹנִים אֵיבָעִיָּא לָהּ וְלֹא אִיפְשַׁם לָהּ

אמן

יורה דעה

במדיד ולא ממאים רב  
ולברך תרגמא רב  
דרבי יוסי בר אבין  
משום שנאמר ימלא  
מרב חסדא מי שאכיל  
שיחזור ויברך אמר  
וריתו נודף יחזור ואכיל  
ריחו נודף אמר רבי  
סעודתו נודף ויברך  
אומר בעלייתו ברוך  
וצונו על הטבילה ו  
גברא לא חוי הכא במי  
ואידחי אידחי ; תנו  
ומוב לעינים וב"ש לב  
לכל גופי והמשתכר  
מדתני יפה ללב  
וקתני וכל שכן לבני  
יפה לרמ"ת קשה  
\*ברתנן קונם יין ש  
לבני מעים אמרו לא  
לבני מעים ושחק  
במיושן שמע מינה ;  
נאמרו באספרגוס א  
כשהוא חי ומלא  
בשמאל ואין משיחין  
ואין מחזורין אותו א  
אחריו ואין סומכין  
אין סומכין אותו א  
ברחמא הא בדשכר  
לרמ"ת קשה ותניא א  
קשה לא קשיא הא  
תני חדא רק אחרי  
אחריו לוקה לא קשי  
לא רק אחרי לוקה  
אלישע שלשה דברי  
מיד השמש ותלבש  
אספרגוס אלא למי  
מלאכי חבלה מצפין  
הללו וילכד אמר ר  
שחרית מיד השמש  
תעמוד לפני הנשים  
וחרבי בידי יוש לי ר  
אמות אי איכא נהרא  
יגודא ליקו אחורא ואי  
וגו' עד החלפי מיניה  
דברים נאמרו במוס  
נוטלו בשתי ידיו ונ  
אומרים אף משגרו ב  
בלבד \*הרחה שטיס  
יוחנן כל המברך ע  
ברכתה' ים ודרוס י  
העולם הזה והעולם

חסדא מעמר ליה בן  
שף ויתיב רב אסי פו  
דיכם קדש וברכו אר  
שתסייע לימין אמר

ד"ה כדי ותום' עירובין כט: ותום'

במידה ללא ממונים נמי . למה לי פה  
ויאכל סוס אחר . כדי שיסריח יותר כלו  
ברכה לבטלה : \*מי שאלל ושהה ולא  
המוציא וברכת היין : מהו שיחזור ובו'  
כיון דאם נזכר באמלע יכול לברך  
אפי' גמר כעודו נמי יכול לברך :  
על הפצילה . אלהא אפי' דטבל  
הויא ברכה : התם מעיקרא לא חזי .  
דרוב טבילות משום קרי הס ובעלי  
קריין אסורים בברכות שהם דברי  
חורה דלממירין בפרק מי שמתו (ד'  
כ:) ודחוי מעיקרא לאו דחוי הוא (ול'  
מתקן סדר מברך אבל האי מעיקרא  
איחוי וכוין דגמ' איחוי והואיל ואיחוי  
איחוי : אספרגוס . כוס שהיו שותים  
בכל בקר אליבא ריקנא לרפואה :  
בדחמרא עסקין . דלמירין לקמן  
בשמעתין אספרגוס לע"ט יפה  
ואוקמינן בשל יין וסמין לע"ט לב עין  
טחול : וכ"ש לבני מעים . קושיא היא  
כלו' בדחמרא קתני וכ"ש לבני מעים :  
והנתיב . לקמן לרמ' קשה אספרגוס  
של יין וסמין רמיה רשע משום  
תחתוניות : כי תניא היא . דקתני  
וכ"ש לבני מעים : ביין מיושן . של  
ג' שנים דתתני בבבא בתרא (ד' נה-)  
יש משל אשהקד מיושן של שלש שנים :  
קונס יין שאני טועם . כהקדש היא  
עלי יין שאני טועם : אלא חי . יין חי  
שאינו מוזה : אין מפסיקין בו . אלא  
שהיה בבת אחת : ואין סומכין  
אותו . לאבוי אחרי מיד : בדחמרא .  
סמיכתו בפת : בדשכרא . סמיכתו  
במינו אם שכר תאנים סומכו בתאנים  
ואם של תמרים הוא סומכו בתמרים :  
לוקה . בחולי : בדחמרא . לא ירוק :  
דשכרא . אם לא רק מים הבאים  
בפיו אחריו לוקה : אפילו בפני  
המלך . ירוק ואל יסתכן : סוריאלי .  
מלאך חשוב לבא לפני הקב"ה : אל  
טחול חלוקך . שחריט מיד השמש  
אלא אם כעלמך טחול ממקום  
שהוא אם וזהבשו : תכספית . שם  
חבורת שדים : איסתלגית . שם  
חבורת מלאכי חבלה : אימתי יבא  
אדם לידי אחד מן הדברים הללו  
וילכד . רבי ישמשאל עלה לרקיע על  
ידי שם דברייחא דמעשה מרכבה :  
גודא . כותל : כוס של ברכה .  
ברכת המזון : הדחה ושטיפה וכו' .  
כולהו מפרש להו ואזיל : מן הקדש  
אם ע"א קרקע הסב ואם על גבי  
שלחן מגביה מן השלחן : בפתה .  
דרך דורון וחשיבות : לאנשי ביהו .  
לאחרו : חי . שמוזגו במים לאחר  
שתנו בכוס חי אבל לברך עליה  
חי הא אמרין במתני' \* אין מברכין  
אי נמי חי בלע"ז פריש"ק להביא  
מן החבית לשמו : מעטרה  
בתלמידים . תלמידיו סובבין אותה  
כשהוא מברך : בגטלי . כוסות :  
ובברכת הארץ . כשמגיע לברכה  
האריך מוסיף עליה : מעטק . בעליהו  
אלן

\*הארץ עיון רב פפא מ  
בר פפא מאי קראה שאל  
ראשונים שאלו שמאל מה

וְאֵלֶּכָּהּ הַבַּיִת מִיָּמֵינוּ קֶסֶם ע"ש וּע"פ חוֹס' שֶׁבַת ט